Pancsova, 1904. VII. évfolyam 16. szám. Vasárnap, április 17.

Előfizetési ár:
Egész évre · · · 12 kor.
Fél évre · · · · 6 „
Negyed évre · · 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések és nyiltéri közlemények jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Gromon-utcza 2. sz. a.
Wittigschlager C. czégnél.

Közlemények, előfizetési és hirdetési dijak, úgy a lap szétküldésére vonatkozó panaszok a kiadóhivatalba küldendők.

Megjelenik: minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő: Feymann Gyula ügyvéd.

Hirdetések Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek Gromon-utcza 2. szám.

Képviselőnk beszámolója.

A pancsovai választó kerületnek az elmult egész hét ünnep volt.

Országgyülési képviselőnk, Dániel Ernő báró, körünkben időzött és az alkalommal ugy a választó kerület székhelyén Pancsován, mint az egyes községekben mindenütt óriási érdeklődés és lelkesedés mellett megtartotta beszámolóját.

Nagyszabásu, igazi nagy államférfiu megnyilatkózása volt báró Dániel Ernő mult vasárnapi beszámolója, melyben a napok előtt még zajos multtal, a jelennel és a jövővel egyaránt foglalkozott. Vas logikával mutatta ki az obstrukció, vagy mint ő mondá: a parlamenti forradalom helytelenségét, indokolatlanságát és káros voltát; lelkesedéssel és őszinte meggyőződéssel mutatta ki a magyar vezényleti nyelvnek előfeltételeit biztositani illetve előkésziteni hivatott vivmányok helyességét; nagy elismeréssel szólott a mostani kormányelnök kiváló képességeiről és a hozzákötött indokolt reményről. Végül a legközelebbi jövő fontos teendőit tárgyalta röviden, az államhajó kormányzásában gyakorlott politikus éleslátásával.

A parlamenti rend biztositását czélozó, intézkedések tagadhatlan szükségességének hangsulyozása mellett a nagyfontosságu közgazdasági kérdések sürgös megoldását, a beruházási törvényjavaslat letárgyalását, valamint az állami tisztviselők, a közigazgatási hivatalnokok és jegyzők, úgyszintén az államvasuti tisztviselők és alkalmazottak fizetés rendezéséről szoló javaslatok engedélyezését a legközelébbi jövő teendői közzé sorozta azon reményben, hogy azok simán, minden nagyobb izgalom nélkül fognak keresztül menni.

Tagadhatlan, hogy báró Dániel Ernő képviselőnk oly illustris államférfiu, ki nemcsak az ország kormányzásában szerzett már a koronás király által elismert és a müvelt külföld által méltányolt elélvülhetlen érdemeket, hanem a jelenben is a koronának őszinte hü tanácsosa és a szabadelvü párt mérvadó oszlopos tagja, kinek nemcsak hivatottsága és joga hanem egyenesen kötelessége ilyen válságos helyzetben sulylyal biró szavát felemelni.

Igazi áldás az országra nézve, hogy oly kiváló, önzetlen és főleg a helyzet magaslatán álló státus férfiak, mint báró Dániel Ernő, a szenvedélyességtől sivárrá lett politikai élet küzdelmes nehézségeitől nem riadnak vissza, hanem fokozott kötelességüknek tartják ennek a számtalan kül- és sajnos belellenségtől és fenyegetett magyar nemzeti állam kiépitésén, virágzóvá és hatalmassá tételén hatványozott erővel közremüködni.

Igazi büszkessége egy választó kerületnek az a tudat, hogy képviselője, mint báró Dániel Ernő, minden tehetségét, minden munkabirását, egy emberöltön át szerzet tapasztalatait és minden befolyását a közügyek önzetlen előmozditására forditja. De a mi országgyülési képviselőnk az ország főbenjáró ügyeinek gondozása mellett még különösen élénk érdeklődést mutat választókerületének minden egyes községe és főleg városunk közügyei, anyagi és szellemi haladása iránt. Sőt egyes választóinak jogos és méltányos kérései is mindig szives meghallgatásra és lehető pártfogásra találnak.

Hogy mit tett báró Dániel Ernő kerületének és nevezetesen városunk — melynek fontosságát ismételten hangsulyozta — érdekében, annak felsorolására és méltatására egy rövid czikk szük kerete elégtelen.

Érdemeinek legékesszólóbb hálás elismerése azon osztatlan bizalom, szeretet és ragaszkodás, melylyel választói Ő Nagyméltóságát mostani itt tartozkadása alkalmával lépten-nyomon körülövezték.

Valóságos diadal út volt kerületében való megjelenése. A kerület óriási tulsúlyban levő szabadelvü polgárai örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy a szabadelvü eszmékhez és annak legméltóbb képviselője, báró Dániel Ernőhöz való tántorithatlan ragaszkodásukat, — intésül a mult maroknyi okvetetlenkedőinek, — félreérhetlen módon kimutassák.

A választókerületnek most is nyilványult megelégedése erős záloga annak, hogy képviselőnk velünk is meg lesz elégedve a jövőben.

A viszontlátásra!

* * *

Az érkezés.

Sok száz választó és czrekre menő közönség gyülekezett hetfőn, április 11-én a temesparti állomáson, hogy városunk nagynevü és szeretett képviselőjét fogadja. A déli harangszó után Versecz felöl jövő vonat mozsár lövések és a Rákóczy induló hangjai között robogott a lobogó diszben uszó pályaudvarra.

A közönség perczekig tartó lelkes éljenzése fogadta a Feymann Gyula és dr. Radda Ignácz kiséretébe leszálló képviselőt, báró Dániel Ernőt, kit Mattanovich Adolf kir. tanácsos polgármester a város nevében, Christián Antal, a szabadelvü párt elnöke pedig a párt nevében üdvözölt melegen. Báró Dániel képviselő, rövid szivélyes köszönete után kocsira szált és nagy kisérettel és éljenzés között hajtott a lobogó diszt öltött utczákon keresztül unokaöcscse, dr. Gyertyánffy Jenő, főszolgabiró vendégszerető házához.

A beszámoló.

Délután, jóval a kitüzött idő elött zsufolásig megtelt a városháza nagyterme, a szabadelvü választópolgárság szine-javával. Christián Antal pártelnök pont 4 órakor megnyitotta a pártgyűlést, jelezve azt, hogy a pancsovai kerület szeretett országgyülési képviselője, báró Dániel Ernö városunkba érkezett beszámolója megtartására. Ősi szokáshoz hiven, kéri a pártgyűlést, hogy küldöttségileg kérje fel a képviselőt választoi körében való megjelenésre és beszámolójának megtartására. A küldöttség, melynek tagjai Feymann Gyula társelnök, Martin Imre és Radda Frigyes voltak, kiséretében megjelenő képviselőt, báró Dániel Ernőt lelkes éljenzés fogadta.

Christián Antal pártelnök őszinte szivélyes szavakkal üdvözölte a képviselőt s tolmácsolva a párt igaz érzelmeit felkérte beszámolója megtartására.

A zajos éljenzés lecsilapultával báró Dániel Ernő képviselő a következő tetszésnyilvánitásoktól sürün megszakitott, nagyhatású beszédet mondotta:

Igen tisztelt Uraim!

Azon meleg szavakért, a melyek üdvözlésemre az imént elhangzottak, mindenekelőtt őszinte köszönetemet fejezem ki, de egyuttal kifejezést adok a feletti örömömnek is, hogy a párttagok ilyen szép számban összegyültek abból az alkalomból, midőn választókerületem székhelyére, Pancsovára érkeztem.

Igen szép kötelessége az országgyülési képviselőnek, hogy választópolgárait időnként felkeresse egyrészt azért, hogy tájékoztassa magát választóinak nézeteiről, a választókerület helyzetéről és igényeiről, másrészt azért, hogy választókerületét megismertesse a saját nézeteivel; s ezáltal az országgyülési képviselő választó kerületével mintegy összeforr, s ez adja a képviselőnek azt az erőt, mely őt nehéz felelősségteljes feladatának teljesitésére képesiti. (Élénk éljenzés.)

Ezuttal óhajtom tájékoztatni választókerületemet a magam nézeteiről, az ország és az országgyülés helyzetét, azokat a törekvéseket és irányokat illetőleg, a melyek az országgyülésen feltüntek, hogy a választókerület teljesen tájékoztatva legyen mind arról, a mi az országban és az országgyülésen történt.

Ezen szempontból kiindulva, hogy ha azt a kérdést intéznék hozzám, melyek azok az alkotások, melyeket az országgyülés a lefolyt évben az ország érdekében tett, nagy zavarban volnék, mert kénytelen volnék bevallani, hogy az csaknem semmi.

Egy zavarteljes, vihardús korszak folyt le az országgyülés működésében, a mely azt teljesen megbénitotta. Egy nagy veszedelem fenyegette ezáltal az egész országot, a mennyiben lehetetlenné lett téve az országgyülésnek sikeres müködése, a mi pedig egyedüli garantiája annak, hogy az ország felvirágozhassék, prosperálhasson.

Ha az országgyülés müködésében meg van akadályozva, akkor az egész ország jóléte veszélyeztetve van, sőt magának az országnak függetlensége is nagy mértékben koczkáztatva van. S ha meggondoljuk azt a sajátságos közjogi helyzetet, a melyben a magyar állam Ausztriával szemben van, a melyet pedig teljes épségben fenn kell tartani, lehetetlen az országgyülés rendes müködésének jelentőségét el nem ismernünk. Hiszen az országgyülés rendes müködése képes egyedül az állam önállóságát és függetlenségét biztositani, jogait épségben fentartani, — ujakat szerezni. Országgyülés nélkül lehetnek ezen földön bármilyen állami alakulások, — de az az egy bizonyos, hogy magyar nemzeti állam nem lesz! Azért a magyar nemzeti államot, mint ilyent, minden polgárnak kötelessége fentartani és megvédeni. És ez a kötelesség nem csak az állam magyarnyelvü polgárait illeti meg, hanem kiterjed minden nemzetiségü és hitfelekezetü polgárokra egyaránt (Élénk helyeslés!)

Ha tekintjük ugyanis, hogy a magyar állam ezer éves fenállása óta a különféle nemzetiségek nyelvüket szabadon használhatták s kifejleszthették és a különféle felekezetek vallásukat szabadon gyakorolhatták, szóval teljes szabadságot élvezhettek: akkor el kell ismernünk azt, hogy a különféle nemzetiségeknek és különféle felekezeteknek szivósan kell ragaszkodniok ahhoz, hogy ez a magyar nemzeti állam, úgy a mint van, ezután is szilárdan fennálljon. (Élénk helyeslés!) Mert ez az állam biztositja a különféle nemzetiségeket és felekezeteket, hogy tökéletesen kifejlődhessenek és nemzetiségi sajátságaikat és egyediségüket teljes érvényre juttathassák. Ebből a szempontból kiindulva valóságos sajnálattal kell megemlékeznem arról az attentátumról, melyet az országgyülés rendes működése ellen, a rendszeres obstrukció emelt.

Az obstrukció gyakran szerepelt országgyüléseink történetében. 1872 óta nagyobb időközökben többször felütötte fejét, de nagyobb jelentősége nem volt; némi sikert talán elérhettek, de oly alaposan, oly hosszu időre nem akasztották meg az országgyülés működését. Legerősebb volt még az obstrukció az 1898/9 évben, a melyben az obstrukciónak sikerült az akkori kormányt lemondásra birni. S ez nézetem szerint, nagy hiba volt, mert az egész országgyülés, az egész parlamentárizmus arra van basirozva, hogy a többség akarata érvényesülhessen. Tehát az obstrukció nem egyéb, mint parlamenti forradalom s mint ilyen, nézetem szerint, határozottan elitélendő. A jelen obstrukció, a mely 1902. év őszén kezdődött és 1904. márczius haváig tartott, a legnagyobb csapás volt az országgyülés működésére. Ha kutatjuk az okokat, hogy miért volt képes az obstrukció oly nagy erőt kifejteni és magát oly soká fentartani, vissza kell gondolnunk az 1898/9-ki eseményekre. Akkor t. i. az obstrukció nem tárgyi indokokból, hanem tisztán személyi érdekből indult ki. Akkor az obstrukció felmutatta azt a sikert, hogy egy kormányt, a mely nem az ország többségének, hanem a kisebbségnek nem tetszett, lemondásra kényszeritette. Mikor aztán az uj kormány létre jött, az egész országgyülés át volt hatva annak szükségességétől, hogy a házszabályok, mint a melyeknek gyarló volta volt képes ilyen sikert biztositani, módosittassanak. Össze is ült egy bizottság a házszabályok módositására, de ez a bizottság radicális irányu módositást nem tett és a nagy hiányok és fogyatkozások továbbra is fentartattak. Az akkori felfogás tehát az obstrukció lehetőségét a jövőre nézve nemcsak fentartotta, de annak jogosultságát a contrario mintegy elismerte. Tisztelt Uraim! hogy milyen téves volt ezen felfogás akkoriban, mutatják a következmények, a melyek beállottak.

Az ujonclétszám felemelése iránt beadott törvényjavalatok ellen jogosan lehetett mindenféle kifogást tenni. (Ugy van!) Első sorban ezen törvényjavaslatok benyujtásának ideje a lehető legszerencsétlenebbül volt megválasztva. Akkor az országgyülés előtt igen fontos kérdések állottak, a melyek elintézése első sorban kötelessége volt az országgyülésnek: így nevezetesen még az 1903-ik évben el kellett volna intézni közgazdasági viszonyaink rendezését Ausztriával, továbbá kereskedelmi szerződéseink megkötését a külfölddel; és ezen kérdések roppant nagy érdekünknél fogva, melyek mélyen bele vágtak a nemzet testébe, nagyon természetes volt az a föltevés, hogy ezek letárgyalása hosszabb időt fog igénybe venni. Innen

nagyon érthető volt az ellenzéknek az a felfogása, hogy az ujoncz-javaslatok törvényerőre nem emelkedhetnek, mert letárgyalásukra nem marad annyi idő, mint a melyet ily nagyfontosságu törvényjavaslatokra okvetlenül szánni kell. Fontos az is, hogy e törvényjavaslatak tárgya olyan volt, a mely a kritikát teljesen ki nem állotta. Ezen törvényjavaslatok célja t. i. az volt, hogy a még érvényben levő véderő törvény intézkedéseitől eltérőleg az ujonc-létszám felemeltessék. De minthogy a véderőtörvény egy szerves egészet képez, abból egyes részeket kiszakitani annyival kevésbé lehet, mert az ujonc megállapitással szemben egyidejüleg megfelelő garantiális intézkedésekről is kell gondoskodni. De szükségesnek tartom itt megemliteni, hogy magában a szabadelvü pártban is bizonyos aggodalmak merültek fel. Az 1867. évi XII t. c. megállapitotta, hogy Ausztria és Magyarország tökéletesen egyenjogu két állam, a mely a közös védelem szempontjából szerződésre lépett. Megállapittatott az is, hogy minden oly intézmény, a mely mind a két államot illeti, mind a két államnak közös intézményét képezi; tehát szükséges, hogy mind a két államnak egyedisége és államisága ezen intézményekben kifejezésre is jusson. És ebben nyilvánul főleg az 1867. évi XII. t.-cz. által megállapitatott dualismus lényege.

Nem tagadhatjuk azt, hogy különösen a mi a hadsereg kérdését illeti, a hadsereg mind máig ugyanazon állapotban maradt, a melyben azt az 1867. évi XII. törvényczikk találta, de azok a követelmények, a melyeket ugyanezen törvényczikk felállitott, a hadseregben nagyon kevés kivételével, nem teljesültek. Ez általános panasz tárgyát képezte. Ép azért, mikor az ellenzék ezen törvényjavaslatok miatt az obstrukciót meginditotta, felhozott indokaival, czéljával és elveivel roppant nagy népszerűségre tett szert az egész országban. Az ellenzék álláspontjának helyességét látszott igazolni az a kürülmény is, hogy magában a szabadelvű pártban is merültek fel nézetek, a melyek az ellenzék nézetei jogosultságának iparkodtak érvényt szeretni. Hivatkozom itt azon hires memorandumra, a melyet egy kiváló férfi nyujtott be, s a mely az egész országban a legnagyobb viszhangra talált. Az obstrukcio indokainak, hogy ugy mondjam ezen tömeges seregével szemben a volt kormány csaknem tehetetlennek bizonyult. A védekezés, a melyet felállitott, abban állott, hogy az obstrukciót a „passiva resistentia" politikájával kell meg törni, melynek lényege abban állott, hogy a kormány összedugott kézzel várta az eseményeket. Természetesen, hogy ez a politika az óhajtott sikert nem hozta meg; ez csak fokozta az obstrukció hevét; és mikor már az obstrukció annyira elfajult, hogy azon kérdés felett, vajjon a kormánynak az exlexre vonatkozó jelentése kinyomattassék-e vagy sem? a vitatkozás másfél hónapig tartott eredmény nélkül, a kormány, belátta hogy nem bir védekezni a támadásokkal szemben, s a Széll- kormány beadta lemondását.

Mielőtt tovább füzném gondolataimat, ki kell emelnem, hogy Széll Kálmán egy rendkivüli tehetségekkel megáldott férfiú, kitől a nemzet nagyon sokat várt; azonban az ő kormánya a várakozásoknak nem birt megfelelni, mert már keletkezése alkalmával magában hordta bukásának csiráját. Ugyanis midőn kormányra jutott, azt a pártot, a mely a legnagyobb csatákat vivta a Bánffy kormány és a szabadelvü párt ellen, nemcsak táborába felvette, de a legbizalmasabb barátait ebből a pártból vette, sőt a ház elnökét is abból a pártból szemelte ki, t. i. a volt nemzeti párt vezérét tette a ház elnökévé.

Tisztelt Uraim! Az a kormány a mely ezen ténye által a parlamenti foradalommal azonositotta magát, és igy az obstrukciónak mint rendes parlamentáris fegyvernek jogosultságát hirdette, lehetetlen volt, hogy hosszu ideig fentartsa magát: előbb utóbb be kellett következetnie annak a parlamenti foradalomnak, a mely az ő bukását is előidézze. S ha valahol, ugy itt érvényesült annak az ethikai törvénynek igazsága, hogy „per quid quis peccat, peridem et punitur"; az a kormány, mely a parlamenti forradalomnak köszönte keletkezését és létét, ugyancsak parlamenti forradalomnak esett áldozatul!

A Széll kormány bukása után gróf Khuen Héderváry Károly bizatott meg a kormányelnökséggel. Ő egy igen tehetséges, igen jeles és szép tulajdonságokkal megáldott férfiu, ki normális viszonyok közt kiváló kormányelnök lett volna, de a ki tekintve azt, hogy husz év óta távol volt az országtól mint Horvátország bánja, sem a parlamenti életet, sem az embereket nem ismerte s ezeknek ismerete nélkül az ellenzék támadásaival szemben súlyos feladatának alig lett volna képes megfelelni. Ehhez járult még a Szapáry-féle megvesztegetés kisérlete és a nem szerencsés fogalmazásu chlopi napi parancs, a mely az egész országban a legnagyobb aggodalmat és elkeseredést szülte. (Ugy van).

Hiábavaló volt aztán, hogy Khuen egy legmagasabb királyi kézirattal bebizonyitotta azt, hogy ezek az aggodalmak alaptalanok: azért a közvélemény az egész országban legnagyobb részben annyira fel volt izgatva, hogy most már sokkal alaposabb modszerről kellett gondoskodni, hogy a nagy mértékben felkavart közvélemény ismét a rendes kerékvágásba jusson.

Első sorban a többségben lévő szabadelvü pártra várt most egy nagy feladat; mert akárhogy veszszük a dolgot, mindennemü parlamentáris államban, az ország helyzeteért az országgyűlés többsége a felelős. Érezte a szabadelvü párt, hogy tennie kell valamit, és minden öndicséret nélkül mondhatom, hogy itt magamnak is nagy része volt a kivivott eredményekben. (Igaz, úgy van!). Nagy részem volt abban, hogy a szabadelvü pártot felrázzam lethargiájából és a rendkivüli körülményeknek megfelelelő actióra birjam. A szabadelvü párt tehát egy bizottságot küldött ki, a mely a katonai reformok tekintetében az ország érdekében az 1867. évi XII. t. cikkel nem ellenkező javaslatot tegyen. Igy lett kiküldve a kilenczes bizottság, a mely a katonai reformokra vonatkozólag egy programmot dolgozott ki. Sok deig tartott, mig itt a megegyezés létre jött: sok érdek volt, a melyet figyelembe kellett venni: igen fontos érdekek lefelé is, felfelé is. Hosszu tanácskozás után létre jött egy programm, a melynek alapelveit magáévá tette Ő Felsége koronás királyunk s a melynek alapján Ő Felsége Tisza István grófot bizta meg a kormány megalakitásával. (Éljenzés!).

Tisztelt Uraim! Gróf Tisza István egy rendkivüli tehetségekkel megáldott férfiu, a ki iránt a nemzet nagy többsége igen nagy reményeket táplál, bár ha korára nézve fiatal embernek mondható, mert nem több 42 évesnél, — itéletének higgadtságával bátran az öregebb emberek sorába tehető. Ő, rövid kormányzása alatt is megmutatta azt, hogy nem csügged el s rövid kormánya alatt mindenki azt a meggyőződést szerezhette, hogy csak ő az a férfi, ki rövid idő alatt helyre állithatja az országban a rendet. (Éljenzés!).

Tisztelt Uraim! Ez a programm, a mely a szabadelvü párt programmja — oda törekszik, hogy mind azok a remények és kivánságok, a melyek e tekintetben az országban kifejezésre jutottak, teljesen kielégittessenek.

Röviden előadva, ezek a pontok a következőkből állanak. 1. A magyar katonatisztek magyar ezredekbe osztassanak be. 2. A katonai tanintézetekben a tanitás magyar nyelven is történjék. 3 A magyar ifjak ne tartozzanak németül letenni vizsgálatukat, hanem tehetik azt magyarul is. 4. A katonai igazságszolgáltatásban a bünfenyitő ügyekben a magyar nyelv teljesen érvényesüljön. 5. A katonai jelvények teljesen a magyar közjognak megfelelően rendeztessenek. 6. A magyar ezredekben a magyar vezényleti nyelvnek behozatalát ugyan most politikai okokból nem kivánja, de ez iránt az országgyülés van jogositva intézkedni, még pedig egyértelműleg a hasonló törvényhozási faktorral, a koronás királylyal.

Tisztelt Uraim! Az a programm teljesen kielégitheti azokat a várakozásokat, a melyek az országban a nemzeti vivmányok érdekében felhangzottak. Egy kifogást tesznek ez ellen a programm ellen, hogy t. i. ez a programm nem most mondja ki a magyar vezényleti nyelv behozatalát. De én azt hiszem, hogy ez a kifogás téves és nem tudja megállani a kritikát. Ne feledjük azt, hogy éppen azok, kik a magyar nyelv behozatalát kivánják, beismerik azt, hogy ezt azonnal nem lehet efektuálni, mert erre az előfeltételek még hiányzanak és nincs az egész dolog kellőképen előkészitve és arra nézve, hogy ezt megvalósithassuk, hosszabb időre volna szükség. Én ugy vagyok meggyőződve, hogyha azok a reformok, a melyek kilátásba vannak helyezve, a hadseregnél be fognak vezettetni, hogyha az a szellem, a mely ezen reformok folytán a hadseregben nyilvánulni fog, akkor a vezényleti nyelv kérdésének megoldása a legkönnyebben fog eszközöltetni. Mert ne feledjük azt, hogy valamiként „natura non agit per saltum" — a természetben nincs ugrás: ugy óvakodjunk oly politikai intézmények életbeléptetésétől, melyek még kellőleg meg nem értek. Mert ha az illető intézmények valamely államban még nem értek meg kellőképpen, akkor azok meghonositása sokkal több kárt okoz, mint a mennyi hasznot képes hajtani. És itt még egy más körülmény is forog fenn, a mely egészen politikai természetü. Nekünk t. i. nagyon is figyelnünk kell arra, hogy ennek a monarchiának nagyhatalmi állását sérthetetlenül fentartsuk; s nagyhatalmi állásunk fentartása első sorban Magyarországnak áll érdekében, mert ez képezi legerősebb biztositékát a béke fentartásának, — s ezzel karöltve anyagi és kulturális haladásunknak. De a nagyhatalmi állás involválja azt, hogy a hadsereg, a mely nagyhatalmunk legerősebb factora, — egységes és harcképes legyen és hogy ahhoz semminemű kétség ne férjen. Azért nekünk első sorban kell azt a meggyőződést szereznünk, hogy a magyar vezényleti nyelv behozatala vajjon sérti-e a hadsereg egységét és harcképességét! s ha erről meggyőződtünk és sikerül erről a törvényhozás hasonjogu factorát, a koronás királyunkat is meggyőzni arról, hogy a magyar vezényleti nyelv behozatala nemcsak nem csorbitja a hadsereg harcképességét, de sőt inkább emeli azt (Élénk helyeslés), akkor aztán az egész kérdés mint egy megérett gyümölcs fog a nemzet ölébe hullani s igy el lesz kerülhető, hogy megbolygassuk azt a jó egyetértést, a melynek a nemzet és koronás királya között mindenkor fenn kell állnia; ennek a megbontásában nagyobb veszedelmet látok, mintha a magyar vezényleti nyelv a hadseregbe be nem vezettetnék.

Tisztelt Uraim! Midőn a szabadelvü párt ezt a programmot megalkotta és azt koronás királyunk elfogadta, azt kellett várnia minden magyar embernek, hogy most, midőn az obstrukcio oka megszünt, nem lesz semminemü akadálya annak, hogy ismét rendes kerékvágásba jusson az ország szekere.

Ám de minden ellenkező törekvés daczára, a legnagyobb meglepetésre azt kellett tapasztalnunk, hogy az ellenzék egy része az obstrukciót tovább is folytatja, — csak egy része az ellenzéknek, — mert a Kossuth Ferenc vezetése alatt álló ellenzék beszüntette (helyeslés), mert belátta, hogy miután a szabadelvű párt egy határozott álláspontot foglalt el a kérdésben, mint a mely az országgyűlés többségét képezi, maguk ezen reformok olyan természetüek, hogy egyrészt az egész országot kielégithetik, másrészt egészen biztos alapon állanak, s hogy a további reformok sem késhetnek, hogy az obstrukció tovább vitele egyáltalában czélhoz nem vezet. De az ellenzék egy része az obstrukciót tovább is ernyedetlenül úgy folytatta, mintha misem történt volna. És itt igen tisztelt uraim, engedjék meg, hogy egészen őszintén beszéljek és a saját magam nézetének adjak kifejezést, — csakugyan nagy kétség fér ahhoz, ha vajjon az ellenzék ezen oldalának részéről valóban a nemzeti követelmények kivivása volt-e a cél az obstrukció folytatásával; a további harc éle akkor már egyenesen a szabadelvü párt ellen irányult; ennek felbontásával uj pártalakulások létesitésére törekedtek, melyeknek elvei és iránya egészen ellentétesek voltak a szabadelvüpártéval, — hamis cégér alatt másfele bort akartak mérni, minek folytán a szabadelvüpárt határozottan és most már tömörülve a legnagyobb erélylyel készült ellenállani. Még igy csaknem hónapokig tartott a harc, tartott az obstrukció; s csak akkor, midőn a kormány elnöke nagyon szigoru intézkedéseket helyezett kilátásba s miután a Kossuth párt alelnöke egy szózatot intézett az obstruáló ellenzékhez, a melyben az obstrukció további folytatásáért, különösen a behivott póttartalékos katonák és azok családjaik nyomoráért azokat tette felelősekké, a kik az obstrukciót folytatták, akkor sikerült a dolgot oda vinni, hogy az obstrukció teljesen leszerelt.

És ezzel tisztelt uraim, befejezéséhez jutottam azoknak a nagy küzdelmeknek és zavaroknak, a melyek az országgyülés működését megbénitották.

A mi ezután következett az országgyülésen, az egészen gyorsan ment: olyan törvényjavaslatok lettek elintézve, a melyek a kormánynak napról-napra való vitelére szükségesek voltak; s az a körülmény, hogy ezek a törvényjavaslatok oly simán mentek keresztül, ugy látszik biztositja azt, hogy más egyéb fontos és szükséges törvényjavaslatok keresztül vitele is biztositva lesz a jövőben.

A mi a jövőt illeti tisztelt uraim, a mi t. i. azokat a törvényjavaslatokat illeti, a melyek első sorban várnak elintézésre, mint az 1904-ik évi költségvetés, továbbá a beruházási törvényjavaslat, azután tisztviselők fizetés rendezése, a politikai tisztviselők és a községi jegyzők fizetés rendezése, minden valószinüség szerint egészen simán fognak keresztül menni.

Vannak még igen fontos kérdések, mint a közgazdasági viszonyok rendezése Ausztriával, a véderő törvényjavaslatok megszavazása, a mi bizonyára nagyobb izgalmat fog kelteni és én egészen természetesnek is találom, hogyha nagyobb hullámokat fog vetni a parlamenti tanácskozás. Itt, nem lehet tagadni, oly vitális kérdések forognak kockán, hogy a vita nagyobb arányokat fog ölteni. De bárminő hullámokat verjen is a vita, követelni kell, hogy mindig tárgyilagos maradjon. És okulva a tapasztaltokon, szükségesnek fog mutatkozni, hogy a házszabályokon oly módositások tétessenek, a melyek az országgűlésnek rendes működését a jövőre nézve biztositani vannak hivatva. Nem értem én az alatt azt, hogy a szólásszabadságot megszoritsuk, sőt szükségesnek tartom, hogy a szólásszabadság a legnagyobb mértékben meg legyen, de gondoskodni kell arról, hogy a technikai obstrukció lehetetlenné legyen téve és a szólásszabadsággal való visszaélés megtoroltassék. S minél jobban biztositjuk az országgyűlés zavatalan működését, annál inkább biztositjuk az ország haladását és jólétét.

Tisztelt Uraim! Iparkodtam dióhéjban elmondani mindazt, a mi a lefolyt országyülésen előfordult. Talán nem minden kritikai megjegyzés nélkül tettem ezt, de én azt tartom, hogy ha az országgyűlési képviselő megjelenik választói előtt, ne csupán krónikát adjon elő, hanem egyuttal saját nézeteit is terjessze elő a történtek felett. És ebből a szempontból talán nagyobb mértékben gyakoroltam a kritikát, mint azt választóim várták volna, de én azt hiszem, hogy ezzel az igazságnak tartoztam.

Nekem czuttal alig van még mondani valóm; csupán egyet akarok még megjegyezni. A jövőben is, mint a multban, a szabadelvű iránynak, a szabad fejlődésnek akarok hű képviselője lenni (élénk éljenzés!). Azt tapasztaltam a multban, hogy a szabadelvű tanoknak és a szabadelvű iránynak meghonositását az 1867-ik évi XII. t.-c. nemcsak nem nehezíti meg, de lényegesen előmozditja. Ez a legszilárdabb alapja annak, hogy az ország általános jóléte ugy anyagi mint szellemi tekintetben biztositva legyen. Ezt a nézetemet megerősiti az a fejlődés, a melyet 37. év óta, — ennek a törvénycikknek keletkezése óta ez az ország felmutathat, a mely oly nagy arányú, minőt egyetlen egy más ország sem képes felmutatni széles e világon. És én azt hiszem, hogy az 1867-ik évi XII. t.-c.-hez való ragaszkodás és ezen az alapon a szabadelvű irányban való fejlesztése az ország intézményeinek, a legnagyobb garantiáját fogja képezni annak, hogy ez az ország prosperálhasson. S ha megnyugtató volt ez reám nézve a multban, legyenek meggyőződve, hogy a jövőre nézve még nagyobb biztositékait látom a szabadelvű haladásnak a jelen kormányban. Tudom, ezen nézeteim az önökéivel teljesen megegyeznek és azért hiszem, hogy az a baráti kapocs, mely a multban köztünk fennállott, a jövőben még jobban meg fog szilárdulni; és ezen hitem azon kérésre bátorit fel engemet, hogy — a mire a multban mindig oly büszke voltam — a jövőre se vonják meg tőlem nagyra becsült barátságukat. (Lelkes éljenzés, élénk helyeslés és taps).

A nagyszabásu beszéd szinte frenetikus megmegujuló tapsra és éljenzésre ragadta a hallgatóságot, melynek elmultával a pártelnök a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A pancsovai szabadelvü pártgyülés Ő Nagyméltósága báró Dániel Ernő országgyűlési képviselő úrnak az országos érdekek — jelesen az alkotmányos kormányzás biztositása és előmozditása körül, — nem különben városunk és az egész választó kerület javára is kifejtett buzgó és sikeres működését elismeréssel tudomásul veszi, az ország politikai helyzetnek és a parlament működésnek okszerü birálatát magukban foglaló felderitő fejtegetéseiért köszönetet mond és a szeretve tisztelt országgyülési képviselő urat változatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztositja.“

A javaslat egyhangu lelkesedéssel elfogadtatott, mire Christian Antal elnök még a következő második javaslatot is terjesztette elő:

„Egyben kimondja a pártgyűlés, hogy az előbb elmondott beszámolóval igazolt kormány- és pártelvek személyesitője, a szabadelvü párt vezére, Ő Nagyméltósága gróf Tisza István miniszterelnök úr iránt mély tisztelettel és teljes bizalommal viseltetik, — és tekintettel eddig tanusitott céltudatos akaraterejére és munkabirására, ugy kiváló államférfiui tehetségére, a mely tulajdonságai által eddigi rövid miniszterelnöksége alatt az ország nagy javára fényes parlamenti sikereket aratott, tőle várja nemzeti érdekeink fejlesztését és országunk felvirágzását és e részben jólétére a pártgyülés lelkesedéssel jó kivánságait egyesiti.“

A javaslat egyhangu elfogadásával a pártelnökség megbizatott, hogy a határozatot táviratilag juttassa a miniszterelnökhöz, mire az elnök tartos éljenzések között d. u. közel 6 órakor bezárta a pártgyülést.

A társasvacsora.

Kedden, április 12-én este 8 órakor 170 teritékü társasvacsora volt báró Dániel Ernő képviselő tisztelére a „Hungária“ szálloda fényesen kivilágitott és igen izlésesen diszitett éttermében, melyen városunk szinejava és a választókerület községeinek képviselői vettek részt. Mind mérvadó, mind előkelő választók gyültek egybe, kik városunk és a községek politikai és társadalmi életében vezérszerepet visznek. Az első felköszöntöt Mattanovich Adolf kir. tanácsos polgármester mondta báró Dániel Ernőre, melyben találó szavakban emelte ki Ő Nagyméltóságának a város felvirágzása körül szerzet érdemeit. Dr. Radda Ignácz Zákó Milán főispánra emelt poharat. Báró Dániel Ernő, kiemelve Pancsova város határszéli fontosságát a város két első polgárára Zákó Milán főispán és Mattanovich Adolf kir. tanácsos polgármesterre valamit a város összes polgárainak jólétére üritett poharat. Dr. Weil Adolf szépen átgondolt beszédben Mattanovich polgármestert, Musits Sándor báró Dánielt éltette. Zákó Milán főispán, ki felemelkedésekor meleg ovációkban részesült, mint itt választójogot szerzett választó, igen szellemesen a községek jelenlevő választópolgárait köszöntötte fel. Szabadkay Ignácz a kerületi választók nevében a megköszönve megemlékezést a pancsovai szabadelvü párt nagyérdemü elnökére Christian Antalra mondott felköszöntöt. Manojlovics Gyögy dolovai jegyző szerbül báró Dánielre, Stankovics Emilián borcsai gör. kel. szerb plébános szintén báró Dánielre és Weisz Lipót ipartestileti titkár, az iparosok érdekeinek állandó előmozditójára báró Dániel Ernőre üritett poharat. A hangulat mindvégig emelkedett volt és az egyes felköszöntökben ünnepelteket a társaság lelkesen megéljenezte. A jó hangulathoz sokban hozzájárult Kontilovics Emil szállodás figyelme és kitünő konyhája és pinczéje.

A vidéken.

Kedden délelőtt báró Dániel Ernő képviselő Mattanovich Adolf, dr. Gyertyánffy Jenő, Radda Frigyes, dr. Weil Adolf és Wolf István kiséretében a szomszédos Sztarcsova községébe rándult.

A határnál hosszu kocsisor fogadta és kisérte a képviselőt a községbe, hol lelkes fogadtatásban volt része. Innen Hertelendyfalvára hajtatott, mely előtt szép banderim és számos kocsi várt. Mindkét községben általános figyelemmel hallgatták a beszámolót. Hertelendyfalván Szabadkay Ignác vendégszerető házában fényes ebéd volt, melyen a képviselő és a kisérő urak is vettek részt.

Szerdán, ápr. 13. a képviselő dr. Gyertyánffy Jenő, Fodor József, Radda Frigyes, Sztodola Pál, Blumenstok Mihály és Winterfeld János kiséretében Almásra rándult. A község határánál szép lovas bandérium és hosszu kocsisor fogadta az érkezőket. Gubes János biró üdvözlése után a hosszu menet a községbe vonult. A községháza előtt az iskolás gyermekek sorfalat képeztek és a kis Schidek Vanda társai nevében gyönyörü virágcsokrot nyujtott át Ő nagyméltóságának, mire Fuchs Ferenz kereskedő válogatott szavakkal üdvözölte. Sok százra menő választók előtt, kik között Bárányos és Borcsa községek 50 tagu küldöttsége is volt Zatkalik jegyző vezetése alatt, tartott beszámoló általános helyesléssel fogadtatott. A tisztelgők fogadtatása után Ross Vilmos jegyzőnél gazdag villásreggeli volt. Innen a menet Glogonra indult, melynek számos választója a község határánál várta képviselőjét, kit itt Dr. Schulz községi orvos üdvözölt. A községben Zelenka Károly rom. kath. plébános üdvözölte báro Dánielt, mire az nagy figyelem között elmondta beszámolóját. Rövid pihenés után Franzfeldre indult a képviselő a glogoniak által megszaporodott kiséretével. Itt is a község legtekintélyesebb emberei a határig elébe jöttek képviselőjüknek, hogy az ünnepi hangulatban levő községbe kisérjék. A községben Bohus Károly ág. ev. lelkész a tőle megszokott ékesszolással üdvözölte báró Dániel Ernőt, mit az melegen megköszönt. A beszámoló itt is nagy hatással volt és nagy tetszéssel fogadtatott. Délután 3 órakar a Stumpfhauser-féle vendéglőben 50 terítékü ebéd volt, melyen lelkesen ünnepelték a kerület országgyűlési képviselőjét. Este 6 órakor az egész társaság visszaindult Pancsovára.

Csütörtökön Sándoregyháza, Homolicz és Beresztócz községeket látogatta meg báró Dániel Ernő, Christián Antal, dr. Radda Ignácz, Fodor József, Wolf István, Blumenstok Mihály, és Winterfeld János urak kiséretében.

Mindenütt lelkes hangulatban nagy örömmel fogadták az illustris vendéget. Sándoregyházán Pál István üdvözölte. A beszámoló után Wünsche Gyula rom. kath. plébánosnál villásreggeli volt, honan Homoliczra és onnan Beresztóczra ment. Itt Czárina Szilárd vendégszerető házánál volt az ebéd. Este felé visszaindultak Pancsovára.

Báró Dániel Ernő képviselő ezen körutja igazi diadalut volt. Választóinak szeretete, tisztelete és ragaszkodása mindenütt a legközvetlenebbül nyilvánult. És ez csalhatatlan bizonyitéka annak, hogy Ő Nagyméltósága népszerüsége oly mély gyökeret vert a pancsovai választó kerületben, és hogy az ő zászlója alatt a szabadelvü eszmék itt mindig diadalt fognak aratni.

Búcsúzás.

Pénteken délben utazott el képviselőnk a nagybecskereki vonattal eleméri birtokára. Számosan kisérték ki és még többen vártak künn az indóházban, hol szivélyesen bucsuztak el Ő Nagyméltóságától, ki holnap, vasárnap Torontál-Vásárhelyen, Antalfalván és Lajosfalván fogja beszámolóját megtartani.

HIREK.

A miniszterelnök köszönete. A pancsovai szabadelvü párt április 11-iki üléséből táviratilag üdvözölte Tisza István gróf miniszterelnököt, mit a kormányelnök Christián Antal pártelnökhöz intézett levélben a következőleg köszönt meg:

Tisztelt Pártelnök Úr!

A pancsovai szabadelvü párt nevében tolmácsolt lelkeshangu üdvözletért, a melyet örömmel vettem, fogadják őszinte köszönetemet.

Hazafias üdvözlettel

Tisza, s. k.

Tisztelgések a polgármesternél. Mattanovich Adolf kir. tanácsos polgármestert, kitüntetése alkalmával a mult hét folyamán számos testület üdvözölte. A városi tisztíkar — kinek nevében dr. Karathur Arthur városi tiszti főügyész beszélt, vasárnap tette a tiszteletét. Hetfőn az állami iskolák gondnoksága Christián Antal elnök vezetése alatt, az áll. el. iskolák tantestületei Martin Imre kir. tanfelügyelő vezetése alatt üdvözölték, ugyszintén a minoritarend pancsovai rendháza dr. Csütörtök Arnold házfőnökkel az élén; kedden a gör. kel. szerb papság Stojsics esperes vezetése alatt; szerdán az áll. polgári fiuiskola tantestülete Gecser Béla h. igazgató és a Gromon egylet Dózsa Imre egyleti igazgató vezetése mellett. A népkonya egyesület ma délelőtt üdvözli a polgármestert, mint elnökét.

Miniszteri biztos. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az országos közoktatási tanács szervezeti szabályrendelete alapján megbizta dr. Margalits Ede egyetemi tanárt, hogy a pancsovai gör. kel. szerb polgári leányiskola és az összes népiskolákná! az általános tanulmány[illegible] állapotot és a magyar nyelv tanitás módszerét és eredmény[illegible]t figy[illegible]je meg.

A közigazgatási bizottság ápril[illegible] 1[illegible]-án d. u. 3 órakor tartotta rendes havi ülését bajsai Zákó Milán elnöklete alatt. Elnöklő főispán a bizottság nevében szivélyesen üdvözölte Mattanovich Adolf polgármestert kitüntetése alkalmából; majd meleg szavakban emlékezett az meg elhunyt Huber János bizottsági tagról. A bizottság részvétét jegyzőkönybe veszi és arról a család is értesittetik. A szokásos havi jelentések meghallgatása után elhatároztatott, hogy jövőben a városi főorvos a mészárszékek, hentesboltok, korcsmák és piaczi élelmi czikkek megvizsgálásáról havonta tüzetes jelentést tegyen.

Eljegyzés. Tóth Bálint a fiatal tanitó némzedék egyik jeles képzettségü tagja Torontálvásárhelyről, eljegyezte Sörös Ilonka kisasszonyt, Sörös Ferencz kir. törvényszéki irodaigazgató nagymüveltségü s szeretetre méltó kedves leányát. Gratulálunk.

A „Pancsovai vivó egyesület“ f. hó 9-én vett búcsút távozó alelnökétől Jakobcsics Imrétől, kit mint az osztrák magyar bankfiók főnökhelyettesét városunkból Temesvárra helyeztek át. Az egyesület a „Hungária“ étterme külön helyiségében este 8 órakor bucsú vacsorát rendezett, melyen az egyesület tagjai csak nem teljes számban megjelentek. Lestyánszky János rendőrfőkapitány, a vivó egyesület elnöke mondta a távozó alelnökre az első felhöszöntőt, majd Wolf István állomásfőnök, Bartha Gábor főerdész, dr. Radda Ignácz ügyvéd, végül Tasnády Endre szolgabiró az egyesület művezetője és Korsós Zoltán városi eljegyző az egyesület titkára méltatták meleg szavakban Jakobcsics Imrének a vivóegyesület körül kifejtet elévülhetetlen érdemeit. Valóban megható volt az a ragaszkodás és szeretet, melylyel a vacsorán megjelentek Jakobcsics Imrét elbúcsúsztatták. Elutazása alkalmával az egyesület tastületig kikisérte úgy őt mint kedves nejét a vasuti államásra, a hol a távozó alelnöknének Lestyánszky János a vivóegyesület nevében szép csokrot nyujtott át.

Uj orvos. Dr. Dragiesevics Miklós orvostudor (lakik Gizella utcában) városunkban telepedett le és délelőtt 9—12-ig és délután 2—4-ig rendel.

Iparosaink figyelmébe. A városnál teljesitendő 200 koronán aluli kömüves-, ács-, bádogos-, üveges-, mázolo-, szobafestő — stb. munkálatok egy évre leendő biztositása czéljából április 19-én d. e. 10 orakor a városháza nagytermében szóbeli árlejtés tartatik. Az egységárak és egyéb feltételek a mérnőki hivatalban megtekinthetők.

Késelés. Hetfőn este 10 órakor, a város legélénkebb helyén, a Gromon utczában levő Hedrich féle vendéglő előtt Vukov János rövid szóváltás után kétszer hasba szurta Vucsetics Tomát, kit sulyosan sérülve lakására szállitották. A tettest a rendőrség kihallgatta.

Országos vásár Pancsován. A pancsovai tavaszi országos vásár aprilis 21-től befejezőleg 24-ig tart. Állatfelhajtás és sátrak épitése már szerdán, aprilis 20 is van megengedve.

Haladunk a korral. Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végéhez, elejéhez és kertjébe lugas-szőlőket ültetni már is oly óriási tért hóditott magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem is csuda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, a hol alig van ház, melyet óriási törzsü lugas-szőlő ne ékesitene, mely bőven ellátja az egész családot az érés kezdetől egész tél folyamán finom csemegeszőlőkkel, minden évben terem a legcsekélyebb gondozás nélkül Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetési rovatában, ábrán is bemutatott „Szőlőugast ültessünk“ czimü hirdetésünket olvasóink becses figyelmébe. — Szines fényomatu árjegyzékek mindenkinek, cimét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

A közönség köréből.

Nyilatkozat.

Én alulirott kinyilatkoztatom, hogy a községi birói állásról részint betegségem, részint gazdaságomban való nagy elfoglaltságom miatt mondottam le. Nem igaz tehát az a hiresztelés, mintha én azért tettem volna le a polgártársaim megtisztelő bizalmából viselt birói tisztet, mert megválasztatásamkor állitólag tett telepitési igéretet nem valósithatom meg. Ilyen igéretet, tudva azt, hogy az nem egy embertől függ, soha nem tettem, tehát az nem is lehet leköszönésem oka. Az egész hir kokolmány és hazug rágalom. A hir terjesztőjét ezennel hazug rágalmazónak nyilvánitom. Ha volt batorsága ezen hirt terjeszteni, ugy legyen bátorsága — ha férfi — arra is, engem becsülete megsértéseért az illetékes biróságnál felelőségre vonni; hagy derüljön ki az igazság, hogy ki hallotta a telepitési dolgot az én számból, s akkor mindenki tisztában lesz azzal is hogy ki mondott valótlanságot.

Torontálvásárhely, 1904. évi április hó 14-én.

Szenti Imre.

Hirdetések.

1733. szám.
1904.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XIV t.-cz. 16. és 18. §-a értelmében ezennel közhirré tétetik, hogy az 1904. évi tőkekamat és járadékadó lajstrom a városi adóhivatalnál **1904. évi április hó 17—24-ig bezárólag** közszemlére felfekszik és a hivatalos órák alatt az érdekeltek által betekinthető.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, kirótt adó elleni felebbezések és pedig:

a) azok részéről, a kik ezen adónemmel már a mult évben megadóztatva voltak, a hirdetmény közzétételétől számitott 15 nap alatt,

b) azok részéről, a kik első izben vannak megadóztatva, az adónemek az adókönyvecskébe történt bejegyzéstől számitott 15 nap alatt a városi adóhivatalnál beadhatják.

Városi adóhivatal.

Pancsován, 1904. évi április hó 14-én.

Bogdanov,
tanácsnok.

1—1

Gyár: Nyerges-Ujfalu (Esztergom m.) Sürgönycim: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: Vöcklabruck (F. Ausztria)

ETERNIT-PALA Azbeszt-Cement-Pala

Hatschek Lajos Szab.

Elpusztithatatlan, könnyü, tetszetős, olcsó és tüzálló tető-fedőanyag. 12—10

Eternit müvek Hatschek Lajos Budapest, VI., Andrássy-ut 33.

Elsőrangu referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

5075 szám.
1904.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. §-a alapján ezennel közhirré tétetik, hogy a városi számvevőség által a városi háztartási alapról, a kövezési, szegényalap, Temespart épitési alap és tisztviselői nyugdijalapról 1903. évre szerkesztett **zárszámadásokat** és az azokra vonatkozó tanácsi **jelentés,** a melyek a f. évi április hó végén megtartandó II. rendes közgyűlésen tárgyalandók, **f. évi április hó 14-től 28-ig bezárólag** terjedő **15 napon át** a városi számvevőségnél közszemlére vannak kitéve és ottan ezen időben minden nap a hivatalos órák alatt minden adózó által betekinthetők.

Ezen 1903. évi városi zárszámadásokra nézve minden egyes adózó megteheti netaláni észrevételei, a mely észrevételek a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi tanácsnál irásban beadandók.

Pancsova th. város tanácsának 1094. évi április hó 13 án tartott üléséből.

Mattanovich Adolf,
kir. tanácsos, polgármester.

Kérjen csak
SELLE & KARY-féle

legjobb tisztitószert
minden finom lábbeli számára,
sárga és fekete szinben.
Különösen ajánlható Boxcalf, Oscaria, Chevreaux- és Lakkczipők számára.
Bécs, XII/1. 20—1

Világhirü a
„REKORD"
festészeti műintézet
a kiválóan sikerült. életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készittet. Számos (kir. közjegyző által hitelesitett) elismerő-levél a vilag minden tájáról.

Elsörangu képek árai:
Olaj-, akvarel- és pasztel-festésben, fénykép utan, 48=63 cm. nagyságban à **20** kor. Legfinomabb kivitelü bromplatin és krétarajz à **5** kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készitünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez s azokot egyenként vagy egyszerre beküldi.

„Rekord"
festészeti műintézet
BUDAPEST
VII., Rottenbiller-ut. 46.
10—5

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizhatóbedörzsölésűl alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony" védjegygyel és a „Richter" czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
császár és kir. udvari szállitók.
Rudolstadt.
*—23

AMERIKA.
Indulás Havréból minden szombaton.
Menetjegyek
a Francia hajózási vonal
által.
Jó és gyors szállitás. Kitünő ellátás borral és likörrel együtt. Bővebb felvilágositással ingyen és bérmentesen szolgál a
Francia hajózási vonal
Wien, IV., Weyringergasse 8. 8—6

Dr. Dragicsevics Miklós
egyet. orvostudor
lakik **Gizella-utcza** (ezelőtt Mészaros-utcza) **2. sz. a.,** saját házában, **rendel délelőtt 9—10** és **délután 2—3 óráig.**
6—1

SZŐLŐLUGAST
ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár mind kuszó természetü) mert nagyobbrésze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültetek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkivül más épületeknek, kerteknek, keritéseknek stb. a legremekebb disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghálادatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetesése vonatkozó, szines fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki czimét egy levelezőlapon tudatja. **Czim:**

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székélyhid. 20—13

Mc. Cormick Harvesting Machine Comp.
(Chicagói aratógépgyár.)
Knecht J. E., igazgató. **Budapest,** V., Váczi-út 30.

KATALOGUSOK ingyen és bérmentve.

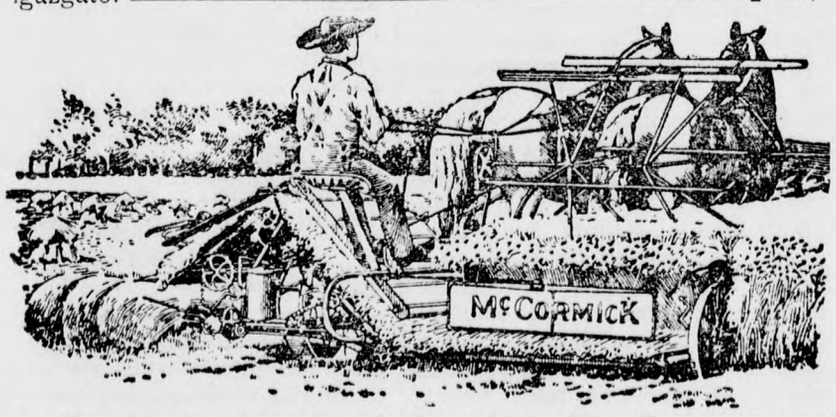

Felvilágositásokkal készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kévekötőgép, „Daisy" marokrakó aratógép, fűkaszálógép, szénegyűjtő gereblye és „Manila" kévekötőfonal gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép. 12—1

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége.

Budapest, V. k., Váczi-körut 32. sz.
ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült uj szerkezetű
gőzcséplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas Compound lokomobilokat.

MILLENIUM fükaszáló-, marokrakó- és kévökető aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Képviselők: **Singer és Palmer,** Temesváron. 10—5

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula. Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.

Gyár: Nyerges-Ujfalu (Esztergom m.) Sürgönycim: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: Vöcklabruck (F. Ausztria)

ETERNIT-PALA

Azbeszt-Cement-Pala

Hatschek Lajos Szab.

Elpusztithatatlan, könnyü, tetszetős, olcsó és tüzálló tető-fedőanyag.

12—10

Eternit müvek Hatschek Lajos Budapest, VI., Andrássy-ut 33.

Elsőrangu referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

5075 szám.
1904.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. §-a alapján ezennel közhirré tétetik, hogy a városi számvevőség által a városi háztartási alapról, a kövezési, szegényalap, Temespart épitési alap és tisztviselői nyugdijalapról 1903. évre szerkesztett **zárszámadásokat** és az azokra vonatkozó tanácsi **jelentés**, a melyek a f. évi április hó végén megtartandó II. rendes közgyűlésen tárgyalandók, **f. évi április hó 14-től 28-ig bezárólag** terjedő **15 napon át** a városi számvevőségnél közszemlére vannak kitéve és ottan ezen időben minden nap a hivatalos órák alatt minden adózó által betekinthetők.

Ezen 1903. évi városi zárszámadásokra nézve minden egyes adózó megteheti netaláni észrevételei, a mely észrevételek a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi tanácsnál irásban beadandók.

Pancsova th. város tanácsának 1094. évi április hó 13 án tartott üléséből.

Mattanovich Adolf,
kir. tanácsos, polgármester.

Dr. Dragicsevics Miklós
egyet. orvostudor
lakik **Gizella-utcza** (ezelőtt Mészaros-utcza) **2. sz. a.**, saját házában, **rendel délelőtt 9—10** és **délután 2—3 óráig.**
6—1

Kérjen csak
SELLE & KARY-féle

legjobb tisztitószert
minden finom lábbeli számára,
sárga és fekete szinben.
Különösen ajánlható **Boxcalf, Oscaria, Chevreaux-** és **Lakkczipők** számára.
Bécs, XII/1.
20—11

Világhirü a
„REKORD“
festészeti műintézet
a kiválóan sikerült. életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készittet. Számos (kir. közjegyző altal hitelesitett) elismerő-levél a vilag minden tájáról.
Elsörangu képek árai:
Olaj-, akvarel- és pasztel-festésben, fénykép után, 48=63 cm. nagyságban à **20** kor. Legfinomabb kivitelü bromplatin és krétarajz à **5** kor.
Részletes árjegyzék bérmentve.
Egy életnagysígu festményt készitünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez s azokot egyenként vagy egyszerre beküldi.
„Rekord“
festészeti műintézet
— BUDAPEST —
VII., Rottenbiller-ut. 46.
10—5

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „**Horgony**“ védjegygyel és a „**Richter**“ czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállitók.
Rudolstadt.
*—23

AMERIKA.
Indulás Havréból minden szombaton.
Menetjegyek
a Francia hajózási vonal
által.
Jó és gyors szállitás. Kitünő ellátás borral és likörrel együtt. Bővebb felvilágositással ingyen és bérmentesen szolgál a
Francia hajózási vonal
Wien, IV., Weyringergasse 8.
8—6

20—13
SZŐLŐLUGAST
ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár mind kuszó természetü) mert nagyobbrésze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültetek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.
A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghálادatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.
A fajok ismertetesése vonatkozó, szines fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki czimét egy levelezőlapon tudatja. **Czim:**
Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székélyhid.

Mc. Cormick Harvesting Machine Comp.
(Chicagói aratógépgyár.)
Knecht J. E., igazgató. — **Budapest**, V., Váczi-út 30.
KATALOGUSOK ingyen és bérmentve.

Felvilágositásokkal készséggel szolgálunk.
Gyártmányok: Kévekötőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszálógép, szénegyűjtő gereblye és „Manila“ kévekötőfonal gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép.
12—1

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége.
Budapest, V. k., Váczi-körut 32. sz.
ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült uj szerkezetű
gőzcséplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas Compound lokomobilokat.
MILLENIUM fűkaszáló-, marokrakó- és kévőkető aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.
Képviselők: **Singer és Palmer**, Temesváron.
10—5

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.